РЭГІЯНАЛЬНАЯ ГАЗЕТА: БРАСЛАЎ, ГЛЫБОКАЕ, ДОКШЫЦЫ, МЁРЫ, ПАСТАВЫ, ШАРКОЎШЧЫНА

ВОЛЬНАЕ ГЛЫБОКАЕ

Жыве Беларусь!

Free Hlybokaye — Volne Glebokie

Дык жа ўцям! На Беларусі -- беларусы жывуць!
Янка Купала

Выдаецца са снежня 1994 года | №3(35), студзень 2000 года | Кошт па дамове

Па Беларусі

Юрыдычныя змены

Сёлета плануецца правесці рэарганізацыю следчых органаў міліцыі. Са структуры следчага ўпраўлення будзе выдзелена аддзяленне дазнання, якое будзе займацца паскораным расследваннем крымінальных спраў па пэўных катэгорыях карaемых дзеянняў. З кампетэнцыі следчых органаў выходзяць 63 саставы злачынстваў, якія не патрабуюць доўгачасовага расследвання. Тэрміны вядзення следства па іх установлены ад 20 дзён да месяца, пасля чаго справа павінна накіроўвацца ў суд.

2000-ы год можа стаць паваротным

15 студзеня адбыўся чарговы Сойм БНФ «Адраджэньне». Арганізацыйным пытаннем было зацвярджанне камісій: юрыдычнай (Галіна Сямдзянава), міжнароднай (Пятро Садоўскі), камісії грамадскіх сувязяў (Алесь Астроўскі), а таксама палітычнай камісіі партыі БНФ.

Другое важнае пытанне -- падрыхтоўка да «Вясны `2000», якая ў палітычным сэнсе можа быць надзвычай гарачай. 15 сакавіка (Дзень Канстытуцыі), 25 сакавіка (82-я ўгодкі абвяшчэння Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі), 26 красавіка (угодкі Чарнобыльскай катастрофы), апазіцыя плануе правесці масавыя акцыі пратэсту супраць аб`яднаўчых працэсаў з Расіяй.

На Сойме была разгледжана палітычная і эканамічная сітуацыі ў краіне. Эканаміст А. Станкевіч прагназіраваў, што ў сярэдзіне года, пасля пасяўной, Беларусь можа чакаць поўны, 300%-ны дэфолт (грашовы абвал). Гэта значыць, калі сёння сярэдняя зарплата на Беларусі ў месяц складае 30$, а пенсія -- 15$, то пасля дэфолту зарплата стане 10$, а пенсія -- 5$.

Старшыня руху Вінцук Вячорка нагадаў прысутным рашэнне нечарговага Сойму БНФ ад 22 снежня 1999 года,у якім значыцца, што пасля забарону беларускімі ўладамі ўжываць у назвах арганізацый і партый словы «народны» і «нацыянальны», цяпер у афіцыйных выступах і публікацыях трэба выкарыстоўваць назву арганізацыі БНФ «Адраджэньне» без расшыфроўкі абрэвіятуры. У Мінюст ужо пададзены дакументы на перарэгістрацыю і ён «ламае» галаву, як быць у падобным выпадку.

М. Грыб атрымаў пасведчанне

5 студзеня гг. пад №00872 Мінюст РБ выдаў пасведчанне новаму грамадскаму аб`яднанню «Беларускаму рэспубліканскаму клубу выбаршчыкаў».

Асноўныя мэты яго дзейнасці: «Садзейнічанне развіццю грамадскай актыўнасці грамадзян, выяўленне іх волі ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення выбараў і рэферэндумаў».

Кіруючым органам з`яўляецца Савет, а узначальвае гэтую арганізацыю вядомы ўсім Мечыслаў Грыб.

Пярвічная ячэйка новай арганізацыі ўжо стварaецца і на Глыбоччыне.

Нагадаем нашым чытачам, што ў 2000 годзе павінны адбыцца парламенцкія выбары ў нашай краіне. Калі мы жадаем зменаў да лепшага, то ўсе грамадска-актыўныя людзі павінны ўключацца ў работу гэтага аб`яднання.

Ці не махнуць нам у Прагу на выходныя?!

З Полацка пачаў курсіраваць маршрутны аўтобус «Полацк -- Прага». Ён адпраўляецца па суботах у 6-20, а прыбывае ў Прагу ў нядзелю ў 11 гадзін. Са сталіцы Чэхіі на Полацк аўтобус адыходзіць у панядзелак у 12 гадзін, а прыбывае ў Полацк у аўторак у 16-00. Як паведамілі ў касе Полацкага аўтавакзала, білет да Прагі каштуе 26 тыс. 300 рублёў, да Варшавы 13 тыс. 200 руб. ў «новых» грашах. На зваротны шлях білет трэба купляць за валюту.

Жадаючым паехаць у Чэхію нагадваем: краіна прыняла новыя правілы ўезду. Цяпер беларусаў за мяжу не будуць пускаць без медыцынскай страхоўкі (можна страхавацца ў беларускіх кампаніях). Чэхі могуць запатрабаваць задэкларавaць валюту, якой павінна быць не менш 30$ на дзень працывання. Пажадана таксама мець білет на дарогу назад. Такім чынам, гутаркі пра візавы рэжым пакуль не вядзецца, але пры ўездзе ў Чэхію трэба мець з сабою: пашпарт, запрашэнне, страхоўку, 2 здымкі для анкет, білет на зваротны шлях (пры патрэбе). Каб працаваць ў Чэхіі, трэба афармляць рабочую візу ў чэшскім пасольстве ў Мінску. Дамаўляцца наконт працы ў Чэхіі цяпер нельга.

Ул. Скрабатун.

Фота Ул.Скрабатуна

На здымку: Цэнтральная плошча ля Дома Саветаў

ЦЫТАТА НУМАРА

Цяжка табе, галава,
Не на плячах;
Блага табе, цела,
Без галавы!

«Слова аб палку Ігаравым»

Падзяка

Кожны пакідае свой след на вечным гасцінцы

У канцы чэрвеня мінулага года ў выдавецтве «Беларускі кнігазбор» пабачыла свет мая першая кніжачка «След на вечным гасцінцы». Хацела, каб у яе ўвайшлі акрамя замалёвак ды філасафізмаў апавяданні, гумарэскі, пароды, але кошт на друкарскія паслугі не дазволіў гэтага зрабіць. Нават гэтая невялічкая кніжачка прозы не была б мне па кішэні, каб не людзі, якія паверылі ў мяне, якія акрамя працы, палітыкі і футбола цікавяцца яшчэ і літаратурай. Я шчыра дзякую драматургу Уладзіміру Уладзіміравічу Сауліч, які не адгарадзіўся ад людзей веліччу свайго звання і майстэрства і падтрымлівае тых, каму нялёгка. Дапамог ён і мне: і парадамі, і канкрэтнымі справамі. Вельмі ўдзячна за фінансавую дапамогу старшыні Глыбоцкага райспажыўсаза Святаславу Генадзьевічу Чаброўскаму, дырэктару малочна-кансервавага камбіната Глафіры Макараўне Ермаковіч, дырэктару Падсвільскага завода харчовых прадуктаў Валерыю Іванавічу Акуленку, былому дырэктару мясакамбіната Віналію Рыгоравічу Алексіну, дырэктару дзяржаўнай міжраённай ільносемстанцыі Багдану Пятровічу Канавальчыку. Выказваю ўдзячнасць начальніку раённага аддзялення службы «Ахова» г. Глыбокае Антону Пятровічу Жлановічу і супрацоўніцы аддзела Алене Віктараўне Шыпко, краязнаўцу Уладзіміру Іванавічу Скрабатуну.

Усе гэтыя людзі разумеюць, што ёсць справы аднаго дня, тыдня, а ёсць справы на перспектыву. Дапамога ў развіцці літаратуры, мастацтва, культуры -- гэта якраз такая справа, якая, можа, не бачна сёння, але дасць вынікі праз пакаленні, спрацуе на будучыню. Канкрэтная дапамога фундатараў стала тым адметным следам на вечным гасцінцы, які замацуецца на гады, дзякуючы разуменню выхаваўчай ролі культуры, дабрачыннасці, ахвераванню і людскай спагадзе.

Дзякую загадчыцы глыбоцкага аддзела культуры Марыі Канстанцінаўне Паляк, супрацоўнікам раённай бібліятэкі, якія ў рамках сяча пісьменнасці і друку ў верасні мінулага года наладзілі прэзентацыю маёй кнігі, павіншавалі ў цесным сяброўскім коле.

Усім, хто цікавіцца маёй творчасцю, паведамляю, што, акрыленая людской падтрымкай і павагай, настойліва працую далей. Чакае выдання кніга прозы, у якую павінны ўвайсці апавяданні, замалёўкі на жыццёва-бытавыя і філасофскія тэмы, гумарыстычныя творы -- празаічныя і вершаваныя.

Закончыла працу і над трэцяй кнігай прозы, урыўкі з якой змяшчаліся ў «Вольным Глыбокім». Магчыма, знойдуцца жадаючыя ахвяраваць сродкі на іх выданне -- тэлефануйце: 23754.

След на вечным гасцінцы павінен пакінуць кожны з нас. Добра, калі наш след будзе светлым і патрэбным на гэтай зямлі.

Галіна СУТУЛА

інфармацыйны блок ПРЫСТУПКІ

падзеі і факты без каментарыяў

❑ Французскія вадзіцелі грузавікоў супраць увядзення ў краіне 35-гадзіннага рабочага тыдня.

❑ У калекцыі папірусных рукапісаў Нацыянальнай Бібліятэкі ў Вене знойдзены рукапіс з урыўкамі з «Пасланя да Яўрэяў» Святога Апостала Паўла. Яе ўзрост прыблізна 2000 год. Тэкст прадстаўляе сабой вытрымкі з другога і трэцяга раздзелаў «Паслання...» і адпавядае кананізаванаму Біблейскаму тэксту хрысціянскіх канфесій.

❑ Кіраўнік бельгійскага МІДа прапанаваў зняць з продажу выпушчаную нядаўна паштовую марку з выявай Леніна. ❑ З'яўленне такой прадукцыі выклікала негатыўную рэакцыю насельніцтва краіны, а нашы эмігранты з гэтай нагоды правялі ў Брусэлі дэманстрацыю.

❑ На 1 студзеня 2000 года ў Беларусі зарэгістраваны 2 752 пераносчыкі СНІДу.

❑ 1 лютага пачнецца забастоўка прадпрымальнікаў, якія працуюць на рынках рэспублікі.

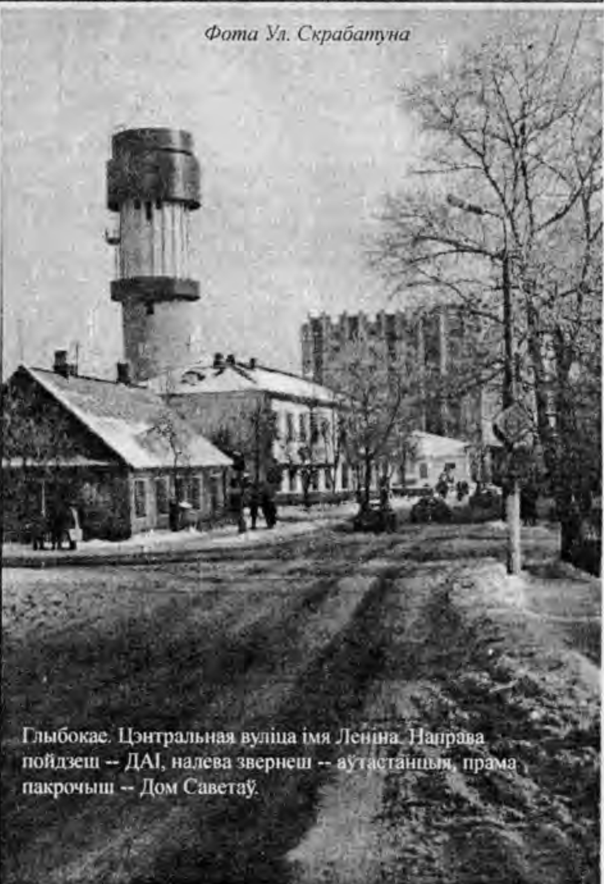
❑ Беларускія студэнты, якія падвяргаліся ганенням па палітычных матывах і выключаны з вышэйшых навучальных устаноў, змогуць працягнуць вучобу ў Карлавым універсітэце ў Празе, дзе для беларусаў выдзелена 30 вучэбных месц па спецыяльнасцях эканоміка, філасофія, гісторыя, сацыялогія, журналістыка.

❑ Плануецца, што на працягу студзеня 15% грошай будзе заме-нена новымі купюрамі. Разліковыя білеты Нацыянальнага банка Беларусі ўзору 1992 -- 99 гг. выпуску будуць прыгоднымі да канца 2000 года. Іх можна будзе абмяняць у банках, але не пазней 31 снежня 2003 года.

❑ У Віцебскай абласной бібліятэцы адбылася прэзентацыя «Кнігі пра Віцебск» краязнаўца Аркадзя Падлінскага. Кніга расказвае аб кнігадрукаванні ў Віцебску да 1917 года, пра бібліятэкі і кнігалюбаў таго часу.

❑ 6 студзеня каля жылога дома па вуліцы Нахімава ў Наваполацку знойдзены труп жанчыны з траўмай галавы і перарэзаным горлам. Следства ўстанавіла, што жанчына была супрацоўніцай 6-га аддзялення сувязі. Атрымаўшы 104 тысячы пенсійных грошай, яна пайшла на ўчастак. У забойстве падазраюцца 68-гадовы атрымальнік дапамогі па старасці і яго непрацуючы 48-гадовы сын.

❑ **15 студзеня 2000 года Глыбоцкі раён адзначыў 60-годдзе з дня ўтварэння.** «Вольнае Глыбокае» не можа абысці ўвагай гэту значную для жыцця глыбачан і жыхароў раёна дату і друкуе ўрыўкі з нарыса «Праз церніі да зорак» Г. Сутула пра былога старшыню калгаса імя Чапаева Максіма Аляксандравіча Клімянка. Матэрыял чытайце на стар. 2.

Фота Ул. Скрабатуна

Глыбокае. Цэнтральная вуліца імя Леніна. Направа пойдзеш -- ДАІ, налева звернеш -- аўтастанцыя, прама пакрочыш -- Дом Саветаў.

Сустрэча пасля падзеі

УЗНАГАРОДА З РУК ПРЭЗІДЭНТА

7 студзеня 2000 года ў мінскім тэатры музкамедыі прайшла ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання спецыяльнымі прэміямі работнікаў мастацтва, культуры, навукі, адукацыі, рупліўцаў на ніве духоўнага адраджэння. У пятнаццаці намінацыях былі адзначаны 35 прафесіяналаў -- калектываў і асобных спецыялістаў з усёй рэспублікі. Віцебскую вобласць на цырымоніі прадстаўлялі абласны тэатр «Лялька», Вілейская школа мастацтваў, краязнаўца з Мёршчыны і Глыбоцкі Дом рамёстваў. «Дыплом аб прысуджэнні спецыяльнай прэміі прэзідэнта Рэспублікі Беларусь калектыву Глыбоцкага Дома рамёстваў за высокія дасягненні ў галіне культуры і мастацтва па выніках працы за 1999 год» з рук Аляксандра Лукашэнкі атрымала Галіна Юльянаўна Батвінёнак, дырэктар Дома рамёстваў, член праўлення рэспубліканскага Саюза жанчын, старшыня раённага жаночага савета, нязменны кіраўнік клуба «Сяброўка» і «рулявая» клуба ветэранаў «Маналіт», грамадскі дзеяч цэнтра «Міласэрнасць», майстрыха і педагог. Прэмія на калектыў у суме 140 тыс. рублёў была ўручана ёй пазней, на раённым свяце з нагоды 60-годдзя ўтварэння Глыбоцкага раёна. Вядома, гэта ўзнагарода -- лепшае прызнанне творчай работы калектыву і кожнага яе майстра паасобку. Калі казаць пра Галіну Юльянаўну, то гэтая прыемнасць у 2000 годзе не апошняя. У верасні яна адзначыць юбілей -- 10 год працы ў Доме рамёстваў. Хоць крыху і загадзя віншуем яе са святам, жадаем здароўя, новых цікавых задум, а калектыву новых значных перамог.

Я папрасіла Галіну Юльянаўну расказаць аб працоўных выніках, аб майстрах і майстрыхах, падзяліцца ўражаннем ад сустрэчы з кіраўніком краіны.

Г.Ю. Батвінёнак: Мінулы год быў напоўнены цікавай творчай работай і прынёс нам нямала прыемных перамог. Дом рамёстваў прымаў удзел у міжнароднай выставе, якая адбылася ў Глыбокім у рамках свята «Квітней, Глыбоччына!» У канцы чэрвеня -- пачатку ліпеня ў Падсвіллі прайшоў двухтыднёвы пленэр разьбяроў «Дрэва жыцця». У ім удзельнічалі і два глыбоцкія майстры. Затым быў абласны конкурс разьбяроў, на якім вядучыя месцы занялі М. Калакольцаў, А. Пушкароў, Ю. Жук, У. Бука, А. Раманчук. Двое нашых выхаванцаў -- Яўген Шарабайка і Аляксей Грамакоўскі, абое васьмікласнікі -- трапілі аж на рэспубліканскі конкурс разьбяроў, які праходзіў у гарпасёлку Мір Карэліцкага раёна, працавалі там з вядомымі майстрамі, былі ўзнагароджаны.

Не мінулі мы і фестываль мастацтваў «Славянскі базар». Сем глыбоцкіх майстроў выстаўлялі свае работы: гэта ўсе нашы спецыялісты, народная майстрыха Д.А. Бельская і Ж.У. Балабуева, якая робіць цудоўныя пано з абрэзкаў тканіны і скуры, тчэ габелены, малюе, лепіць. За мінулы год сумесна з клубам «Крыніца» мы арганізавалі 59 выстаў. Выстаўляла свае працы Наталля Усціпаўна Пястун, Жана Балабуева, працавала выстава В.У. Кліменкі. Было шмат ранішнікаў, паездак, сустрэч, абменаў вопытам, семінараў. Жыццё віравала.

Прыемна, што нашу справу ёсць каму пераняць: 215 дзетак займаюцца ў гуртках. Яны наш працяг і надзея. Хочацца адзначыць, што, нягледзячы на складанасці жыцця, наша ўстанова не ператварылася ў камерцыйную, а па-ранейшаму ставіць сваёй мэтай узнаўленне спадчыны, духоўнае адраджэнне.

У калектыве працуе дзевяць мастацкіх кіраўнікоў гурткоў: двое ў Падсвільскім філіяле і сем у Глыбокім. Паэтка Марыя Баравік з Падсвілля ўзначальвае гурток тэатральнай лялькі «Пятруша». Разам з дзецьмі яна шые лялькі, рыхтуе спектаклі, піша казкі, вершы, сцэнарыі пастановак. А.С. Пушкароў -- разьбяр па дрэву мае свой адметны стыль работы і вялікую перспектыву.

На базе Дома рамёстваў працуе гурток разьбы і роспісу па дрэву (Ю.І. Жук); выяўленчага мастацтва і роспісу па палатне (Г.П. Таляронак). Майстрыха спрабуе ўзнавіць узоры дываноў Язэпа Драздовіча. Працуе гурток ткацтва на кроснах і ручнога ткацтва габеленаў (В.В. Байкова). Гэты майстар-метадыст з'яўляецца лаўрэатам абласнога і рэспубліканскага конкурсаў «Беларусь мая песня», занесена на Дошку гонару, прызнана лепшым майстрам мінулага года. Вера Васільеўна захапляецца ткацтвам ручнікоў. Да слова, у час візіту прэзідэнта ў Дом-інтэрнат для ветэранаў, што ў вёсцы Петрунова, саматканы з узорам ручнік быў падараваны кіраўніку дзяржавы.

Працуе пры Доме рамёстваў гурток пляцення і інкрустацыі саломкай (М.В. Ермаковіч). Пляценнем з лазы займаецца былая вучаніца С.І. Грышкевіч. Юных ганчароў вучыць Р.В. Ігучык, а вышываць, рабіць калажы і выцінанкі Т.Г. Карнеева.

Людзі -- наша багацце. Іх залатыя рукі праслаўляюць глыбоцкі край.

Хачу дадаць, каб не дапамога аддзела культуры райвыканкама, каб не падтрымка загадчыцы Марыі Канстанцінаўны Паляк, якая мае багата цікавых задум і планаў, я б на цырымонію не трапіла.

Карэспандэнт «ВГ»: На працягу размовы Галіна Юльянаўна ні слова не сказала пра сябе, а яна ж сама майстрыха. Умее вышываць, вязаць, рабіць саламяныя карціны, ткаць дываны і нават пісаць вершы. Аб гэтым я даведалася, пагартаўшы кнігу водгукаў і прачытаўшы радкі, прысвечаныя таленавітаму чалавеку, былой настаўніцы Н.У. Пястун. Так што, Галіна Юльянаўна варта звання дырэктара. Ну а якія ўражанні ад ўрачыстасці?

Г.Ю. Батвінёнак: Хвалявалася, не без гэтага. І ганарылася за калектыў. Уручыўшы мне дыплом, А. Лукашэнка сказаў, што абавязкова прыедзе ў Глыбокае.

Пасля ўручэння прэміі для нас усіх праспявалі «Многія леты», быў канцэрт, наладжаны банкет, на якім прысутнічаў С. Лінг, міністр культуры. Паездка незабыўная. Настрой пасля яе ўзнёслы, хочацца працаваць з яшчэ большай аддачай.

Карэспандэнт «ВГ»: Няхай усе Вашы мары, шаноўныя майстры, збываюцца.

Гутарыла Галіна СУТУЛА.

РЭГІЯНАЛЬНЫ ЭКСПРЭС

Доўгачаканае другое нараджэнне

З даўніх часоў у Дунілавіцкай СШ, што на Пастаўшчыне, імкнуцца вучыць дзяцей з усяго раёна, хоць бяруць сюды толькі самых здольных і па конкурсу. Акрамя школьнага інтэрната, сталовай, турклуба ў школе ёсць свой парк машын і аўтадром, што дазваляе да выпускнога акрамя ведаў атрымаць правы матацькліста, трактарыста і вадзіцеля катэгорый «В» і «С». У дарослым жыцці такое задавальненне каштуе адчувальных грошай. Але і тут існуюць свае праблемы. У будынку цесна, старое перакрыццё і столь патрабуюць замены. Размовы аб новай школе вядуцца чвэрць веку, але для пачатку будаўніцтва з абласнога бюджэту так і не выдзелена 600 млрд. рублёў. І ўсё ж да канца года спецыялісты полацкага будтрэста №22 спадзяюцца ўзвесці фундамент будынка на 264 вучэбныя месцы. Аўтар артыкула, дарэчы мясцовы выпускнік, таксама верыць, што да лета 2001 года прыгажуня-школа набудзе сваё другое нараджэнне.

Вялікая аддача маленькага поля

У адрозненне ад вялікіх гарадоў у Докшыцах малочныя прадукты яшчэ можна купіць свабодна. Звязана гэта з адчувальнай падмогай насельніцтву ў вытворчасці мяса-малака. За апошнія гады ў карыстанне дробных землеўладальнікаў перададзена 13095 гектараў ворыва, значныя плошчы адведзены для сенакашэння і пасвішча. На кожную докшыцкую сям'ю зямельны надзел на такіх падсобных міні-фермах складае ўжо 0,94 гектары. Больш палове сяльчан, 7086 гаспадароў, маюць участкі нават большых памераў. Адсюль, як у казы, рост на ўласных падвор'ях аб'ёмаў вырошчвання бульбы, малака, кармоў, гародніны, а ў краіне ў цэлым пакуль удаецца пазбегнуць харчовага голаду. Па шэрагу пазіцый калгасы ўжо даўно і безнадзейна адсталі ад прыватніка. У агульным аб'ёме нарыхтовак насельніцтва дае трэцюю частку малака. У такіх гаспадарках, як саўгас «Сіташы» і калгас «Іскра» прыватныя падвор'і з меншым пагалоўем зраўняліся з калгасным сектарам па колькасці прададзенага малака. Вось толькі гэтыя малочныя рэкі заўтра могуць абмеліць з-за рэзкага старэння вёскі і пагражальнай смяротнасці яе жыхароў.

Стальныя коні просяць падмогі

Нават двух адзінак транспарту не знайшлося ў глыбоцкім калгасе «Герой працы», каб своечасова прывезці з горада выдзелены камбікорм. Усе трактары ў гаспадарцы аказаліся няспраўнымі, прычыны -- разламаныя мі, аўтамабілі не змаглі ездзіць без святла. У раммайстэрнях гаража холадна, праз дзіравую страху ідзе снег на горн кузніцы. Азмрочвае настрой і адсутнасць сродкаў для рамонту сельскагаспадарчай тэхнікі, дарагоўля запчастак. Каб адрамантаваць адзін звычайны плуг, трэба мінімум 15 тысяч рублёў, а для энерганасычанага трактара і ў сотню тысяч не ўкладзешся. У цэлым толькі па Віцебшчыне на рамонт тэхнікі трэба 7 мільярдаў новых рублёў. З шасці тысяч трактараў да вясны гатовы толькі 657 адзінак, колькасць адрамантаваных камбайнаў вызначаецца паўсотняй штук.

Падрыхтаваў У. Шык

Радкі з канверта

ЧАРГОВАЯ ПАДАЧКА

Перад Новым годам бюджэтнікам, у прыватнасці настаўнікам, падкінулі «зайцаў». Хто тры мільёны атрымаў, хто пяць -- радасць простым працаўнікам: будзе за што лішнія паўкілі каўбасы ды селядзец да святочнага стала купіць. Можа хто і дзячыў за такі клопат ураду, але для мяне гэтыя грошы, што жабраку падачка. Працуючы на поўную выкладку, я не магу зарабіць на годнае існаванне і мяне дзяржава падтрымлівае быццам бы з нейкага спецыяльнага фонду, разлічваючы на падзяку і паклон.

А калі разабрацца, адкуль грошы на тым спецыяльным фондзе? Хто іх зарабіў? Гэта нашы народныя грошыкі, якія выманілі ў нас рознымі дэнамінацыямі, інфляцыямі, усякага роду дзяржаўнымі фокусамі. Так што нам зараз плацяць нашы ж грошы, украдзеныя кімсьці і калісьці. І што мы павінны за гэта дзякаваць дзяржаве?

Калі ўкрадзе чалавек што на заводзе -- яго караюць: канфіскуюць, садзяць, залічваюць у злачынцы.

Дзяржава яшчэ больш злодзей, бо яна крадзе нашу працу, наш розум, нашы здольнасці і пакідае нас у галечы. Няма слоў ад крыўды і абурэння.

Казакоў Аляксей Фёдаравіч.

Доўгажыхарка з чарнобыльскай зоны

Згодна статыстычных дадзеных у Беларусі пражывае 179 доўгажыхароў, чый узрост ці блізкі да 100-гадовага, ці пераходзіць яго. Сярод доўгажыхароў пераважаюць жанчыны. Самай старэйшай, Марыі Васільеўне Шарай, якая жыве ў вёсцы Верхнія Жары Брагінскага раёна надаўна споўнілася 122 гады. З нагоды юбілею яна атрымала падарунак ад прэзідэнта краіны.

Па водгуках аднасяльчан, Марыя Васільеўна «вельмі руплівая, вядзе актыўны вобраз жыцця, сустракаецца з суседзямі». Адметна тое, што вёска, у якой пражывае доўгажыхарка, знаходзіцца ў зоне радыяктыўнага забруджвання з узроўнем ад 5 да 10 кюры на квадратны кіламетр. Радыяцыя не падзейнічала і на яшчэ чатырох чалавек, якія жывуць у тым жа Брагінскім раёне і ўжо перайшлі 100-гадовую мяжу. А яшчэ сямёра чалавек з Верхнежараўскага сельсавета маюць ад роду па 90 і болей год.

М. Барценьеў.

Што беларусам трэба на Каўказе?

У сярэдзіне студзеня жыхары раёна Маркаўшчына, што ў Віцебску, знайшлі ў паштовых скрынках лісткі цікавага зместу. Гледзячы па тэксту -- гэта нешта накшталт павесткі, якую дасылаюць ваенкаматы прызыўнікам. Ананімныя аўтары напаміналі атрымальнікам пра воінскі абавязак і заклікалі з'явіцца ў камісарыят, захапіўшы паходныя рэчы, у тым ліку і сонцаахоўныя акуляры. На звароце паперы заклік, які тлумачыць мэту «ваеннага збора»: «Наше дело правое, Кавказ будет наш!» Праўда ад закліка патыхае васьмідзесятымі, калі па радыё і тэлебачанню гучалі словы: «Наше дело правое, Афганистан будет наш!»? Афганістан так і не стаў нашым, а салдат лягло тысячы. Можа лепш ладзіць парадак у сваім доме, а не лезці ў чужы?

Н. Карзікі

Галіна СУТУЛА

Нарыс

Да 60-годдзя ўтварэння Глыбоцкага раёна

ПРАЗ ЦЕРНІІ ДА ЗОРАК

... Райкамаўскі чыноўнік, Максім Аляксандравіч Клімянок, з дзяцінства меў дачыненне і да зямлі, і да нялёгкай сялянскай працы. З чатырнаццаці год шчыраваў ён на пана Рыбнікава: наймаўся садзіць і капаць бульбу, касіць... за пяць капеек у дзень. Працаваў ад душы, бо гультаям пан не плаціў. Хоць і нялёгка прыходзілася хлопцу, але патрабавальнасць пана, яго празмернае імкненне да парадку падабаліся. Гэтыя панскія рысы гаспадарання Максім Аляксандравіч зрабіў асноўнымі прынцыпамі сацыялістычнага кіравання.

Спачатку Клімянок быў старшынёй Мёрскага райвыканкама, пазней загадваў сельгасаддзелам Глыбоцкага райкама партыі. Меў гарантаваную аплату працы, прэстыжнае крэсла чыноўніка і жыццё амаль беспраблемнае. І ўсё ж, затоеная да пары да часу, адгукнулася ў сэрцы юнацкая любоў да зямлі. Хацелася працаваць да сёмага поту, адчуваць натужны боль мазалёў, сустракаць вясковыя світанні, хадзіць па роснай траве, удыхаючы казытлівы водар сырадою і цёплай раллі...

Падаў заяву з просьбай паехаць у калгас.

З чаго ж пачынаў сваю працоўную дзейнасць старшыня? Не з павелічэння заклада сабе і выбіцця льгот, як робяць многія сённяшнія кіраўнікі. На сходзе калгаснікаў ён прынародна адмовіўся ад зарплаты -- тысячы рублёў у месяц (па цэнах на 1953 год) выпрашыў атрымліваць, як усе працаўнікі. Са згоды вяскоўцаў купіў «Волгу», якая служыла для патрэб калгаснікаў. На ёй адвозілі хворых у бальніцу, цяжарных у радзільню, маладыя ехалі на ёй у сельсавет запісвацца.

Максім Аляксандравіч вырашыў пакласці канец крадзяжам і безгаспадарчасці. Сам вартаваў склады, унушаў вяскоўцам, што калгас -- гэта другая ўласная гаспадарка кожнага з іх. Пацверджаннем слоў старшыні сталі канкрэтныя справы.

Гаспадыням, у якіх запусціліся каровы, выпісваў калгаснае малако. Хворым і дзецям выдзяляў мёд. Калі ў калгасным садзе паспявалі яблыкі, садоўнік штодзень развозіў па дзве-тры скрынкі іх па брыгадах і раздаваў людзям.

Пакрысе «чапаеўцы» пачалі верыць старшыні і стараліся не падводзіць яго. Яно так і сталася: за гады кіравання Клімянка ў калгасе нікога не асудзілі за крадзеж. Па тым часе гэта была падзея, бо добра памятаюць вяскоўцы, як у пачатку пяцідзесятых іх аднасяльчан каралі 8-гадовым турэмным зняволеннем за восем украдзеных у калгасе качаноў капусты... Рызыкуючы, людзі ўсё роўна кралі, як бы насуперак жорсткаму сталінскаму правапарадку. Тады іх не магла спыніць нават турма. Зараз іх спыніла шчырае слова і клопат сапраўднага гаспадара-старшыні.

Як мага стараўся Максім Аляксандравіч, каб аблегчыць працу людзей. Летам заключаў дамову з раённай пякарняй і на кожную жанчыну на час жніва выдзяляў па дзве здобныя булкі і бутэльцы фруктовай вады.

Не думаючы пра ўласны аўтарытэт, старшыня рос у вачах вяскоўцаў...

Па прапанове старшыні ў Верхнім, у цэнтры калгаса, пабудавалі двухпавярховы клуб, які працуе і зараз. Па дватры разы на тыдзень паказвалі бясплатнае кіно. Па суботах машына прывозіла моладзь з далейшых вёсак на танцы. У клубе працаваў драмгурток. Бібліятэка ладзіла тэматычныя вечары, чытацкія канферэнцыі. Выступалі ў калгасе артысты са сталіцы. А вяселле тут было ўрачыстай падзеяй, бо на маладых ускладвалі вялікія надзеі...

На час прыходу Клімянка ў калгас, вяскоўцы атрымоўвалі на працадзень па 10 капеек. Праз год ім ужо налічвалі па 4 рублі 50 капеек. На той час шалёныя грошы.

У 1963 годзе прыбытак гаспадаркі складаў 600 тысяч рублёў. Праз два гады ён узрос на 200 тысяч. Ураджайнасць збожжавых у 1966 годзе складала 35 цэнтнераў з гектара, а бульбы ажно 250 !!! Лічбы цяперашнія не ідуць ні ў якое параўнанне з працоўнымі паказчыкамі 60-ых...

Ніжэй планавага быў сабекошт мяса, малака. Літр малака, напрыклад, каштаваў 12 капеек, пры плане 15. Калгаснікі своечасова атрымоўвалі зарплату, чым сёння не могуць пахваліцца.

-- Для чаго нараджаецца на свет чалавек?-- любімае пытанне журналістаў, якое не аднойчы адрасоўвалі Клімянку.

Адказ гучаў годна і павучальна:

-- Чалавек ад прыроды лянівы і жыццё яму даецца для таго, каб ён нястомна працаваў над сабой, гнаў прэч ляноту, удасканальваўся. Чалавечае жыццё -- гэта паўсядзённы творчы пошук самога сябе. Гэта працэс, які не толькі нараджае характар, але і прывівае здольнасці, якія мы затым накіроўваем на карысць людзям і грамадству...

Так. Чалавекам не родзяцца -- ім становяцца.

Максім Аляксандравіч быў камуністам. Ніхто ніколі не пакпіў і не пасмяяўся з яго партыйнасці.

Вось ужо колькі год гэтага чалавека няма ў жывых, але пра яго «чапаеўцам» напамінаюць добрыя справы на карысць людзям, яго разумнае сэрца і дугцэўны розум...

Шапаціць лісткамі паабапал бальшака Ссскалава -- Верхняе бярозавая алея -- таксама памяць пра яго...

«Прывітанне»

Літаратурная старонка

Я не з краю далёкага, я -- жыхарка Глыбокага.

Ганна Венядзіктаўна Пяткевіч (да замужжа Вязіцкая) нарадзілася 16 жніўня 1963 года ў вёсцы з французскай назвай Балтрамеі, што ў Шаркоўшчынскім раёне. Вучылася ў Болкалаўскай васьмігадовай школе, паступіла на філалагічны факультэт БДУ у Мінску. Акрамя вучобы спявала ў хоры і займалася ў паэтычным гуртку «Узлёт», якім кіраваў Алег Лойка. Пасля універсітэта па размеркаванню прыехала ў Глыбоцкі раён. Настаўнічала ў Задарожскай, затым Іванаўшчынскай школах, перабралася ў Глыбокае. Гэты гарадок стаў шчаслівым прычалам, тут Ганна знайшла сваё каханне, выйшла замуж. Пусцілі карэньчыкі роду маладыя парасткі Пяткевіч--Вязіцкай: дачушка Юля і сынок Віталік. Любімая работа, сям'я, што яшчэ трэба чалавеку? Вядома ж, вершы і песні, каб з іх дапамогай прызнацца чалавецтву ў сваім шчасці.

Дзіцячая ўлюбёнасць у паэзію з цягам часу перарасла ў талент. Лірычныя, задушэўныя, пажаночы шчырыя і напеўныя вершы Ганны пра сваю маленькую радзіму, пра незабыўнае каханне, пра шчасце мацярынства, пра нашу далёкую гісторыю. Некаторыя з іх увайшлі у паэтычны зборнік «Даляглыяды», які быў выдадзены ў 1999 годзе. Усё ж вершаванамоўнае багацце Ганны варта асобнага зборніка.

Тумановы прышшаны вечар
Патанаў у самоце-журбе.
Не шукала я новай сустрэчы,
Ды чамусьці спаткала цябе.
Падышоў, усміхнуўшыся, першым
(І было гэта быццам у сне),
А затым прысвячаў свае вершы
Толькі мне, толькі мне, толькі мне

Праўда знаёмыя словы, якія так і хочацца заспяваць? Пераканана, што вы, паважаныя чытачы, не аднойчы па радыё слухалі песню «Тумановы вечар» у выкананні беларускай спявачкі Нэлі Багуслаўскай на музыку Міколы Яцкова і на словы нашай зямлячкі Ганны Вязіцкай (Пяткевіч). Жыве сярод нас, здавалася б, звычайная жанчына, а песні на яе словы просяць выканаць па заяўках многія жыхары рэспублікі. Згодна апытанняў слухачоў, песня трапіла ў лік пераможцаў. Ацанілі.Ганна пабывала на тэлебачанні.Апынулася ў асяродку эстрадных зорак, атрымала прыз.На памяць аб сустрэчы з Нэляй Багуслаўскай і яе мужам, вядомым кампазітарам Ізмаілам Капланазым застаўся фотаздымак.

Летась супрацоўніцтва Ганны, Міколы Яцкова з Магілёўшчыны і Нэлі Багуслаўскай вылілася ў яшчэ адну песню «Мелодыя апошняга кахання».А 14-15 студзеня гэтага года Ганна пабывала на заключным фестывалі года «Песню бярыце з сабою», які праходзіў у Сагорску. Аб тым,што пабачыла там Ганна,як адчувала сябе сярод папулярных артыстаў і якія атрымала ўражанні, яна раскажа сама.

Г.В.Пяткевіч: *Запрашэнне на перадачу «Песню бярыце з сабою», а дакладней на удзел у ёй, я атрымала яшчэ перад навагоднімі святамі. Прызнаюся,прыемна было пачуць ад работнікаў музычнай рэдакцыі добрыя словы аб сваёй песні.Радавала і будучая сустрэча з выканаўцай «Тумановага вечара» Нэляй Захараўнай Багуслаўскай і кампазітарам Міколам Адамавічам Яцковым.З імі я сустрэлася ў Мінску.Трэба сказаць,што кватэра Нэлі Багуслаўскай -- гэта сапраўдны творчы салон: тут збіраюцца вядомыя пісьменнікі і кампазітары,тут абмяркоўваюцца розныя літаратурныя і музычныя пытанні. Не выключэннем стала і гэта паездка. Я пазнаёмілася з паэтам Уладзімірам Тулінавым, аўтарам песні «Гарачая зіма» і «Азірніся».*

Святочны канцэрт заключнага тура рэспубліканскага тэлефестывалю «Песню бярыце з сабою» з удзелам зорак эстрады адбыўся ў Палацы культуры ВА «Беларуськалій». Білеты каштавалі ад 1500 да 1700 рублёў, але ў зале не было ніводнага пустога месца. Тут панавала атмасфера свята. Менавіта мяне больш усяго ўразіла тое, што побач са знакамітымі зоркамі нашай эстрады такімі як Святлана Суседчык, Алег Елісеенкаў, Ядзвіга Паплаўская, Аляксандр Ціхановіч, Нэля Багуслаўская, Іна Афанасьева выступалі маладыя артысты, пераможцы конкурсу «Зорная ростань». Асабліва запомнілася выступленне дуэта «Арцель», які выканаў песню «Пачынаецца ўсё з любві» кампазітара Барадзіна на словы Я. Янішчыц, а таксама песня «Месяц», якую выканала маладая спявачка В. Дземанчук. Цікавым было і тое, што на фестывалі прысутнічала шмат вядомых і менш вядомых паэтаў і кампазітараў: Турава, Ул. Мазго, Канстанцін Цыбульскі, Леанід Захлеўны, А. Лягчылаў, С. Сухамлін. Я рада, што пазнаёмілася з некаторымі з іх.

У першым радзе прадзюсер Беларускага Тэлебачання Ізмаіл Львовіч Капланаў, Ганна Пяткевіч, спявачка Нэля Багуслаўская, грымёр «Беларусьфільма» Лідзія Дударэнка; у другім радзе справа кампазітар Мікола Яцкоў і аранжыроўшчык Барыс Ідэльчык. Мінск, 1999

Мы віншуем Ганну ад сябе і ад імя ўсіх чытачоў «Вольнага Глыбокага» з выхадам на нацыянальную эстраду і жадаем, каб яе песні рабілі людскія душы маладымі і прыгожымі, каб словы былі доўгачаканымі і гаючымі. Здароўя табе, Ганна. Няхай тваё асабістае жыццё будзе падобна на цудоўную песню. А на развітанне мы папрасілі ў Ганны яе апошнія вершы, якія і прадстаўляем Вашай увазе.

Ані

На фрагментах красавіцкіх фрэсак
Весні дзень дапісваў свой партрэт
З першаю пяшчотаю пралесак
Ты тады з'явілася на свет.

Важкі колас даспяваў на ніве
І вясёлкі гнулася дуга,
І, відаць, расхваляваўся жнівень
Ад майго надрыўнага «уга».

Ці пралескі штосьці нашапталі,
Ці то жнівень вінаваты ў тым:
Нас тады аднолькава назвалі,
Паяднаўшы іменем адным.

Пэўна, трэба гэткаму зрабіцца,
Каб спляліся ніцямі жыцця
Ты -- дзіця шляхетнае сталіцы,
Я -- глухой правінцыі дзіця.

Хвалявання сёння не хаваю
І яго памножу надвая:
Я цябе з усіх дарог чакаю
Каляжанка шчырая мая.

Весці пра цябе люблю гаворку,
Хоць ніколі не былі радней,
Знаю, што тваёй планіды зорка
Назаўсёды звязана з маёй.

Прамяніцца чысты летні лівень,
Зашчыруе ясны маладзік.
Я вітаю свой гарачы жнівень
І ўтрая вітаю красавік.

***

Імпрэсіяй я наталяю сэрца,
Дзе ружы пах, дзе ветраны язмін
І гукі залатых пятлівых тэрцый
Ля марыва карункавых гардзін.

Усё цвіце, узносіцца, буяе...
Адценні фарбаў на палітры слоў
І час такі нявінна нараджае
Гарачую, як летні дзень, любоў.

Пялёсткамі абсыпаны калені,
Струменіцца душа сэрцабіццём.
Імпрэсія -- кароткае імгненне
З працягам на усё маё жыццё.

***

Незабудак пятлівых усмешкі
Ад вачэй прыхавала змярканне
Я люблю гэту вузкую сцежку
І раку у завейным тумане.

Дзе так мройна застылі ракіты
Птушкі спевам прастору не поўняць
І на бераг расой апавіты
Апускаецца белая поўня.

Я люблю час таемных імгненняў
Пад крылом залатога сусвету,
Дзе хвалюе мае летуценні
Над ракою вячэрняе лета.

***

Майго дзяцінства ранак дзіўны:
Брылі півоній пад акном
І ззяюць стрункі павуціны
На сонцы тонкім харастком.

Гамоніць вёска, нібы вулей,
А думак -- цэлы акіян.
У Мосар мы ідзём з матуляй,
Бо сёння ж свята, сёння Ян.

Спявае сонца у блакіце,
Здаецца, што спыніўся час
І па дарозе Ян Хрысціцель
Здалёк благаслаўляе нас.

Мінуў маленства ранак дзіўны
Ды зноў півоніі цвітуць
І неспачынныя ўспаміны
Мяне да Мосара вядуць.

Дзе ў неба неслася: «Асанна»
І спеў пад купалам лунаў,
Дзе кожны ў касцёле Ганны
Букецік кветак пакідаў.

Дзе мне дарыла ачышчэнне
Праз мудрасць Евангельскіх слоў
Аб светлым таінстве Хрышчэння
Святая Божая Любоў.

Старонку падрыхтавала
Г. Бялята

СВЕТ
ВАЧЫМА НАШЫХ ЗЕМЛЯКОЎ

Каралеўства Нідэрланды, ці Галандыя, пра якую не першы раз вядзём размову, займае тэрыторыю ў 41 тысячу км² і суседнічае з Германіяй і Бельгіяй. Праз Паўночнае мора рукой падаць да Англіі. Галандыя -- марская дзяржава, мае два буйныя порты -- Амстэрдам і Роттэрдам. У краіне пражывае каля 16 млн. чалавек. Уся тэрыторыя падзелена на адзінаццаць правінцый. Сталіца Галандыі -- Амстэрдам, горад, які размешчаны на беразе заліва Эйссел-мер і мае каля мільёна жыхароў.

На першым фотаздымку сталіца Галандыі -- Амстэрдам і адна са старажытных -- гадзіннікавая вежа. Чатыры вялізныя цыферблаты павернуты на поўнач, поўдзень, усход і захад. Такая вежа ў горадзе не адна. Як бачна, воддаль упіраецца шпілем у паднябессе яе «сяброўка». На прытоках Рэйна, якія пераплятаюцца ў сталіцы, снуюць цеплаходы, ля прычалаў, якія акаймляюць цэнтр горада -- лодкі, баржы, на якіх і катаюцца, і перавозяць грузы, і жывуць у сваё задавальненне. Горад патанае ў зеляніне.

На другім здымку горад Утрэхт, што ў трыццаці кіламетрах ад Амстэрдама -- цяперашняя радзіма нашай зямлячкі Соф'і Кухта. Пражывае тут звыш трохсот тысяч жыхароў. Наша Глыбокае можа «ўлегчыся» ў ім разоў чатырнаццаць.

На астатніх выявах архітэктурнае багацце Галандыі, яе гонар і слава, саборы і храмы Den Haag, Middelburg, Goude -- гістарычная і культурная спадчына, якой не патрэбна ніякая рэклама.

Дарэчы, на верхнім здымку адзін з відаў распаўсюджвання

рэкламы -- паветраны. Вось такія шары, размаляваныя і распісаныя інфармацыяй, зусім не дзіцячая забава. Падобная рэклама не мае межаў і залежыць толькі ад капрызаў надвор'я. Нешта падобнае, толькі іншае па форме, больш стракатае, даводзілася бачыць над Варшавай. Глядзячы на гэты цуд першы раз, думала: «Во дзе цывілізацыя! У нас усе слупы ў аб'явах, а ў іх нават паветра. Вядома ж, на такім шары не размесціш рэкламу тыпу: прадаю кватэру ці шукаю мужа, але, відаць, калі дзяржава не шкадуе на падобныя рэчы грошы, то карысць маштабная ад рэкламы ёсць.

А наша экскурсія працягваецца. З дапамогай «Вольнага Глыбокага» вы, паважаныя чытачы, у наступны раз пабываеце ў Іспаніі.

Галіна СУТУЛА.

По той бок мяжы

Працяг, пачатак у №№3(21), 4(22), 5(23), 6(24), 7 (25), 8(26), 9(27) за 1999 год.

Журналісцкія маналогі

Галіна СУТУЛА

23.

Едзем у Варшаву ў рэдакцыю газеты "Выборча" (як у нас "Народная"). Выходзім на вуліцы Гагарына. Заходзім у шматпавярховы будынак-вулей. Пры ўваходзе – прапускнік. Пытаем патрэбнага чалавека. Хутка Ёанна, асістэнтка сакратара рэдакцыі, спускаецца за намі, і мы ідзем на экскурсію.Тут няма асобных пакояў для супрацоўнікаў, толькі адкрытыя воку памяшканні, дзе чалавек 10-12 працуюць за камп'ютарамі. У перапынках, тут жа, журналісты абменьваюцца апошнімі навінамі, перакусваюць. У кожнага свой участак работы. Гатовыя ўжо палосы вывешваюцца ў спецыяльным месцы, каб была магчымасць пабачыць, што атрымоўваецца. У асобным памяшканні карэктары. Таксама працуюць на камп'ютарах. Не бачыла, каб там нехта рыхтаваў інфармацыю з дапамогай ліста паперы і аўтаручкі. У рэдакцыі газеты "Выборча" працуе 400 штатных супрацоўнікаў, разам з пазаштатнымі будзе каля дзвюх тысяч. Ёсць супрацоўнікі, якія скончылі толькі 8 класаў, але могуць добра пісаць. Ім рэкамендуюць паступаць ва ўніверсітэт, але аплата платы ад іх адукацыі не залежыць. Аплата журналістаў вагаецца ад 1200 да 4000 злотых у месяц, а гэта ад 250 да 1000 долараў у месяц. Начальнікі аддзелаў атрымоўваюць да 7000 злотых, што складае 1700 долараў у месяц.

Газета "Выборча" ў розныя дні прадаецца па рознаму, але ў сярэднім за дзень рэалізуецца да 150 тыс. экземпляраў. Газета спачатку распаўсюджваецца па аддаленых гарадах і пасёлках і ў апошнюю чаргу паступае ў продаж у сталіцы.

Для патрэб журналістаў у рэдакцыі працуе буфет, сталовая, у якіх можна паесці дзешавей, бо аплата ідзе толькі за прадукты, а не за іх прыгатаванне. Але самае галоўнае ў тым, што Ёанна і іншыя журналісты, з якімі давялося гутарыць, задаволены і ўмовамі, і аплатай працы. А калі дадаць, што праца яшчэ і па прызванню – чаго лепшага можна яшчэ жадаць?

*

У Валаміне сустрэлася з новым "галавой" – бурмістрам Паўлам Солісам. Гэты малады энергічны мужчына прыйшоў сюды на павышэнне. За гады свайго кіраўніцтва ў суседнім Радзіміне ён шмат карыснага зрабіў для землякоў: тая ж прыгожая школа, пра якую вяла размову, пабудана па яго ініцыятыве; тая ж дарога на краіны Прыбалтыкі, такая патрэбная палякам. Зараз ён з імпэтам раскручвае сваю дзейнасць у Валаміне. На рэканструкцыю горада на 1999г. выдзелена 500 тысяч злотых (125.000 долараў). У першую чаргу гэтыя грошы будуць накіраваны на водазабеспячэнне, пабудову каналізацыйных сістэм і на рамонт дарог. У планах новага бурмістра яшчэ шмат цікавых задум. На памяць аб сустрэчы мне падарылі сувенір і выдзелілі аўтамабіль стражмейскі для знаёмства са славутасцямі наваколля. У Польшчы ёсць паліцыя і стражмейскія – ахоўнікі парадку ў горадзе. Ходзяць хлопцы ў спецыяльнай форме. Дзяжураць у будні дні тыдня на спецыяльна абсталяваных легкавых новенькіх аўтамабілях, якія нічым ад паліцэйскіх не адрозніваюцца. Выязджаюць на рознага роду здарэнні, як асабовага характару, так і на дарожныя. Служба ў нечым вельмі падобна на нашу дзяржаўтаінспекцыю. Выяўнага размежавання: дзе здарэнні для паліцыі, дзе для стражмейскіх – не існуе. Хто прыедзе першы, той і складае патрэбныя паперы. Субота і нядзеля ў стражмейскіх для адпачынку. Нягледзячы на форму, арганізацыя гэта з'яўляецца звычайнай, грамадзянскай і на пенсію стражы выходзяць па ўзросту, а не па льгоце (каля 20 год службы). Малады страж, з якім давялося паездзіць па ваколіцах, мае спецыяльную адукацыю, а наконт аплаты выказаўся, што малавата. На момант майго знаходжання ў Валаміне, сюды завітала дэлегацыя з Англіі і Нарвегіі. Яны прыехалі набірацца вопыту і былі здзіўлены існаваннем службы стражмейскай. Гарадок, як паведамілі мне без ніякага сакрэту, вядомы сваёй мафіяй і таму здарэнняў хапае. Мае месца крадзеж аўтамабіляў і збыт іх у большасці на Украіну; наркотыкі, разбой.У Легіянове нават адбылася канферэнцыя на тэму "Бяспека гораду – бяспека аўтамабіляў" з удзелам прэм'ерміністра Януша Тамашэўскага... Падобныя праблемы існуюць і ў нас. Кожная краіна стараецца вырашаць іх па-свойму...

Аб праблемах кнігавыдання ў Валаміне, аб мясцовым музеі раскажам у наступным нумары.

ЦЫТАТА АПОШНЯЙ ПАЛАСЫ

«Фермер -- гэта чалавек, які прабіўся ў людзі насуперак усім палітычным баламутам, балатыроўкам і балету,-- сказаў Эндзі,-- і я не ведаю, каго б мы сталі надуваць, калі б яго не было на свеце»

О'Генры

«Забавы сучаснай вёскі»

Да 2000-годдзя хрысціянства

ШТО ЗА МЯЖОЙ СМЕРЦІ?

Ён быў хрышчоным ў праваслаўі, але заставаўся абыякавым да ісцін сапраўднай веры, не верыў у загробнае жыццё. Пасля 36-гадзіннай клінічнай смерці і вяртання ў сваю цялесную абалонку чалавек, які пазбегнуў страшнай пагібелі, пачаў поўнае духоўных подзвігаў царкоўнае жыццё.

У апавяданні «Неверагоднае для многіх, але сапраўднае здарэнне» (К.Икскуль, «Троіцкая Кветка», №578) ён напісаў аб пасмяротным вопыце. Падзея, якую апісвае іераманах Серафім Роуз, рэдкая, унікальная, дадзеная Тварцом, па вялікай Яго міласці, для нашага ўразумення.

Пасля апісання агоніі сваёй смерці і неймавернага цяжару, які прыціскаў яго да зямлі, аўтар расказвае:

-- Раптам адчуў -- мне стала лёгка. Я расплюшчваю вочы і ў памяці вельмі выразна, да падрабязнасцей, адлюстравалася тое, што я ў гэту хвіліну ўбачыў. Я ўбачыў, што стаю адзін пасярод пакоя, направа ад мяне, абступіўшы нешта паўкругам, стоўпіўся ўвесь медперсанал. Мяне здзівіла гэта група. На тым месцы, дзе яны стаялі, быў ложак... Я глянуў, куды глядзелі ўсе яны: на ложку ляжаў я.

Не памятаю, каб я спужаўся, убачыўшы свайго двайніка, я разгубіўся -- як такое можа быць? Я адчуваў сябе тут, і разам з тым і там -- таксама я...

Я захацеў датыкнуцца правай рукой да левай -- мая рука прайшла наскрозь. Паспрабаваў ахапіць сябе за талію, рука зноў прайшла праз цела, як па пустой прасторы. Я паклікаў доктара, але атмасфера, у якой я знаходзіўся, аказалася для мяне непрыгоднай, яна не ўспрымала і не перадавала гукаў майго голасу. Я адчуў страшнае адзіноцтва. Толькі зараз з'явілася думка: ці не адбылося са мной таго, што на мове жывых людзей вызначаецца словам «смерць»? Гэта прыйшло мне ў галаву таму, што маё цела, што ляжала на ложку, мела выгляд пакойніка.

У разуменні жывых людзей смерць звязана са знішчэннем жыцця. Як жа мог я думаць, што памёр, калі ні на хвіліну не губляў самасвядомасці, адчуваў сябе такім жа жывым, ўсё чуў, бачыў, разумеў, рухаўся, думаў, гаварыў? Каб я верыў у існаванне душы, мяне б гэты стан не здзівіў. Успамінаючы і прадумваючы пасля той мой стан, я заўважыў, што мае разумовыя здольнасці дзейнічалі тады са здзіўляльнай энергіяй і хуткасцю...

Узяўшы пад рукі, Ангелы вынеслі мяне праз сцяну з палаты на вуліцу. Цямнела. Ішоў вялікі, ціхі снег. Я яго бачыў, але холаду і наогул перападу паміж тэмпературай пакоя і вуліцы не адчуваў. Відавочна, падобныя рэчы страцілі для майго змененага цела сваё значэнне. Мы пачалі хутка падымацца ўверх. І па меры таго, як мы падымаліся вышэй і вышэй, прастора набывала жудасныя памеры, мяне ахапіў страх ад маёй нікчэмнасці перад гэтай бясконцай пустэчай. Ідэя часу згасла ў маім розуме, і я не ведаю колькі мы падымаліся. Раптам пачуўся шум, затым да нас з крыкам, гогатам пачаўся набліжацца натоўп нейкіх пачварных істот.

«Бесы» -- дайшло да мяне і я застыў ад невядомага мне дагэтуль жаху... Як адукаваны чалавек пад «бесамі» я меў на ўвазе дрэнныя схільнасці людзей. Гэта слова мела ў мяне значэнне не імені, а тэрміна. І раптам гэты тэрмін паўстаў перада мной жывым.

Акружыўшы нас з усіх бакоў, бесы з крыкам і гамам патрабавалі, каб мяне аддалі ім, стараліся ўхапіць мяне, вырваць з рук ангелаў, але не змаглі гэтага зрабіць. Сярод гвалту, я ўлаўліваў, часам, словы і цэлыя сказы:

-- Ён наш, ён ад Бога адрокся,-- крычалі яны і кідаліся на мяне.

-- Гэта хлусня! -- апомніўшыся, хацеў крыкнуць я, але паслужлівая памяць звязала мой язык.

Раптоўна ўспомніўся выпадак з юнацтва, калі студэнты гаварылі пра Бога і веру. Адзін са студэнтаў сказаў: «Чаму я павінен верыць у Бога, калі я аднолькава магу верыць і таму, што Бога няма». І тады я сказаў: «Можа і няма». І зараз я павінен быў апраўдвацца перад бесамі з-за гэтага радкоўя. Яно стала для бесаў самым моцным аргументам маёй пагібелі. Яны перагарадзілі нам шлях.

Я ўспомніў пра малітву, пачаў заклікаць на дапамогу ўсіх святых, якіх толькі ведаў і чые імёны ўспомніў. Хрысціянін толькі па званню, я ледзь не ўпершыню ўспомніў тую, якая стала Заступніцай роду Хрысціянскага. Відаць, вельмі гарачым было маё памкненне да яе, так напоўнена жахам душа мая, што я, толькі ўспомніўшы, сказаў імя Яе, як раптам аднекуль з'явіўся белы туман, які пачаў акутваць натоўп бесаў. Ён схаваў іх з вачэй маіх, але гогат і крык іх чуўся яшчэ доўга...

Па багаслоўскіх крыніцах артыкул падрыхтаваны рэферэнтам Беларускага Экзархата Іаанам Цырульнікам.

... А царства духу ёсць адзіна толькі Царства.

Дзіяна Гараніна

Дзённікі простага смяротнага

Сярожу споўнілася пяць год. Доўгімі зімовымі адвячоркамі мы з ім гуляем, чытаем, спрабуем рыфмаваць. Ён называе імя і прозвішча свайго сябра, а я складаю пра яго чатырохрадкоўе. Сын у захапленні! Абдымае мяне і кажа:

-- Мамачка, нашаму тату пашчасціла, што ён ажаніўся на табе. Іншую маму я б не хацеў.

Смяюся:

-- Ты вырасцеш, скончыш школу, набудзеш прафесію і таксама жэнішся. І будзе ў цябе жонка маладая, прыгожая, спраўная гаспадыня.

Сярожа не разумее:

-- Ты што, мамачка?! Прыгажэй і разумней за цябе людзей не бывае. Як вырасту, ажанюся на табе. Чаго смяешся?

-- Але ж я ўжо замужам за тваім бацькам. Куды ж мы яго дзенем? -- пытаюся.

Хлапчук змаўкае. Невырашальная дылема паўстае перад ім. Яго дзіцячы розум яшчэ не можа хутка знаходзіць адказы на такія складаныя пытанні. І ўсё ж ён знаходзіць выйсце, адпаведнае ўзросту:

-- Пакуль я вырасту, тата састарэе і будзе жыць з бабуляй, а я ажанюся на табе.

Мы смяёмся разам. Не хочацца азадачваць сына новай праблемай: састарэю ж і я.

* * *

Пайшлі з сынам у лес. Доўга назіралі за мурашамі, якія руплiва снавалі туды-сюды, працавалі. Ладзілі сабе жыллё. Калі паклажа для аднаго была непасільнай, яе густа абляплялі з дзесятак насякомых. Разам ладзіць быт і хутчэй, і лаўчэй.

-- Так і людзям трэба: разам, дружненька, падсабляючы і дапамагаючы адзін аднаму,-- выказваю думку.

З таго часу, калі дома бяромся за якую-небудзь справу, сын гаворыць:

-- А давайце усе разам, як тыя мурашы -- і лёгка, і хутка будзе.

Найлепшая навука да месца, мімаходзь сказанае параўнальнае слова. Ніякая навука бясследна не праходзіць...

* * *

Гнуцца, як быльнёг, да зямлі людзі. Трухнеюць хаты, урастаюць стрэхамі ў зямлю. Сціраюцца з твару зямлі вёскі. Смерць без пары косіць пакаленне беларусаў, якому жыць бы і жыць. Жыццё, замешанае на праблемах. Ад нараджэння да скону. Жыццё, атручанае падманам і крыўдай. Жыццё адзінае, такое гаротнае, ўбогае і несвабоднае...

Насмешка лёсу? Воля Божая?

* * *

У лёсе кожнага беларуса за семдзесят год савецкай улады быў свой Афганістан, калі каралі, забівалі маральна, знішчалі яшчэ пры жыцці, калі існавала толькі падатлівая плоць, а душа чарсцвела, нямела ад здзекаў і знявагі. Бяздушная нацыя!?

Ці ёсць дзе яшчэ такое, як у нас?

* * *

У беларускіх сем'ях, дзе адносіны паміж мужам і жонкай, знаходзяцца ў стадыі чачэнскай вайны, палавая блізкасць нагадвае сцэну перамір'я без папярэдніх дыпламатычных узгадненняў. Пасварыліся, пабіліся, пераспалі, нібыта паміроыліся і... мучаюцца далей...

* * *

Перачытваю радкі паэта Міколы Чарняўскага і сотні разоў згаджаюся з ім:

... Дзесьці ўрад распявае як песню,
І чуваць з-за прыглушаных сцен:
«Індэксацыя ўкладаў,
Індэксацыя пенсій,
Індэксацыя цэн..
А 'мо лепей бы, як на паверцы,
Нам правесці, пачаць з глыбіні
Індэксацыю думак,
Індэксацыю сэрцаў,
Індэксацыю дабрыні?

У дзіцячым аддзяленні глыбоцкай бальніцы нейкі час жылі трое нованароджаных: дзве дзяўчынкі і хлопчык. На час размовы з урачамі, старэйшай Веранічцы было пяць з паловай месяцаў, малодшаму -- два. Усе трое з пялёнак абдзелены мацярынскай увагай і бацькоўскім клопатам. У хлапчука нават імя няма, пасведчання аб нараджэнні. Яго ніхто не збіраецца хрысціць. Людзі падчас горш звяроў...

Галіна СУТУЛА.

ФЭСТ СЯРЭДНЯВЕЧНАЙ КУЛЬТУРЫ «НАВАГРАДАК '2000»

Шыхт, зважай! Крокам руш!

«Вольнае Глыбокае», як грамадская арганізацыя (рэдакцыя), магчыма, ўсклала на сябе не ўласцівую для газеты ролю: стварэнне рыцарскага клуба. Але мы ўсе жывём у гэтым горадзе, раёне, краі, і хоць маем розныя захапленні, кожнаму з нас хочацца жыць у нармальнай еўрапейскай краіне, дзе любы чалавек можа рэалізаваць свае здольнасці і мэты; хочам жыць у горадзе, дзе кіпіць культурнае, літаратурнае, спартыўнае жыццё. Цяперашнія глыбоцкія ўлады падымалі наш футбол на небывалую дасюль вышыню. Дом рамёстваў адраджае народную творчасць, установы культуры развіваюць мастацтва і літаратуру. Мы ўжо не аднойчы звярталіся да «рыцарскай» тэмы на старонках **«ВГ»** і гэта пяты матэрыял з серыі артыкулаў «Шыхт, зважай! Крокам руш!». Наша ідэя не прайшла незаўважанай. За стварэнне рыцарскага клуба ў Глыбокім узяўся малады гісторык Аляксандр Шэлепень. Днямі ён паведаміў, што «ствараемы ў Глыбокім рыцарскі клуб» ўжо запрошаны аргкамітэтам «Фэсту сярэднявечнай культуры «Наваградак '2000» ў гэты горад 24-25 чэрвеня гг. на відовішча«Аблога горада крыжакамі: інсцэніроўка падзеяў 1314 года».

Канфедэрацыя вайскова-гістарычных клубаў «LITHVANIA et RUTHENIA»

З Глыбокага -- на грандыёзнае відовішча ў Наваградак

24 чэрвеня 2000 года

- **Парад удзельнікаў**
- **Выступы музыкаў**
- **Рыцарскія забавы**
- **Спаборніцтвы лучнікаў ды арбалетчыкаў**
- **Атракцыёны**
- **Пастановачныя баі**
- **Тэатральныя мініяцюры**
- **Музычная прэзентацыя**

25 чэрвеня 2000 года

- **Трэніроўка ўдзельнікаў аблогі на Замкавай Гары**
- **Выступы музыкаў**
- **Рыцарскае шэсце на месца бітвы**
- **Інсцэніроўка бітвы 1314 г.**
- **Тэатральныя мініяцюры**
- **Фінальны гала-канцэрт, начное пірагэхнічнае шоу.**

Чорны Анёл Наваградка — Кароль Міндоўг

У верасні 1314 года вялікае войска крыжакоў на чале з магістрам Тэўтонскага ордэна Генрыхам фон Плоцке абклала Наваградскі замак і пачало яго штурмамаваць з дапамогай камнямётаў.

Адначасова тэўтоны палілі, рабавалі і руйнавалі ваколіцы, ператвараючы іх у пустэльню.

Першы іх націск не прынёс поспеху. Крыжакам давялося стаць ля горада лагерам. Назаўтра войска пачало новы штурм. Падымацца да вяршыні Замкавай гары ў даспехах крыжакам было цяжка, таму яны пакінулі яго ў абозе і рушылі налёгку. Асаджаныя мужна адбівалі атакі, кідаючы на ворага каткі (агромністыя бярвенчі) і камякі, шпурлялі ў іх дзідамі (коп'ямі), стралялі з лукаў і арбалетаў.

І тут да асаджаных прыспела дапамога: пад сценамі Наваградка непрыкметна з'явіўся конны атрад на чале з гарадзенскім кашталянам Давыдам. Маючы вялікі вайсковы досвед, ён незаўважна захапіў вайсковы лагер крыжакоў, перабіўшы 30 чалавек аховы. Да таго ж атрад князя Давыда захапіў увесь правіянт на прамежкавых бівуаках, пакінуты тэўтонамі на зваротны шлях. Рыцарства зняло асаду Наваградка і, пакінуўшы параненых, пачало спешна адыходзіць. Усе іхнія спробы здабыць харч для сябе і корм для рэшты коней перапыняліся гарадзенскай конніцай.

У выніку войска магістра, жорстка пакутваючы ад голаду, мусіла з'есці апошніх коней, харчавацца травой і карэннем. Многія памерлі ў дарозе. Апошнія тэўтоны вярнуліся дахаты праз 6 тыдняў.

* * *

«Прайшоўшы каля Горадні, уварваліся крыжакі ў край крывічоў, у якім усе жыхары пахаваліся ў лясох і балотах. Без усялякага супраціву быў захоплены Наваградак: горад спалілі, а ваколіцы зрабавалі. Адтуль войска павярнулася на поўнач да замку Крывіч, размешчанага на Нёмане. Кідаліся на моцныя штурмы, але залога так мужна баранілася. У крывавай бітве загінуў Diwane (рыцар з Памераніі), якога ўсе аплаквалі.

Уражаны няўдачай, магістр загадаў вяртацца».

Dusburg, Voigt Eroshyn SD, t.1,s.143

Вядомы храніст XVI ст. Мацей Стрыйкоўскі лічыў, што гэтым «Крывічам» быў Наваградскі замак.

Кантактны тэл.: 2 12 74 (Аляксандр Шэлепень)

Слухайце «Балтыйскія хвалі»

З Новага года працуе новая прыватная радыёстанцыя на беларускай мове «Балтыйскія хвалі». Вяшчанне вядзецца з Вільні на сярэдніх хвалях (490 м.; 612 кгц.) з 19-30 да 20-00. Пакуль што радыёстанцыя рэтранслюе перадачы радыёстанцыі «Палёнія» з Варшавы. Аднак, эфірны час будзе павялічвацца і «Балтыйскія хвалі» пачнуць і свае перадачы.

Нядаўна слухачы даведаліся, што літоўцы выпусцілі каляндар, у якім ёсць карта Літвы. На гэтай карце у склад Літвы залічаны часткі тэрыторый Беларусі, Польшчы і Расіі, якія, быццам бы, сёння з'яўляюцца акупіраванымі этнічнымі літоўскімі тэрыторыямі. У Польшчы ўзняўся лямант, выказала свой пратэст і беларускае МЗС. Літоўскія ўлады паведамілі, што не маюць ніякага дачынення да выпуску гэтага календара.

Прыходзьце ў новы дзень бязгрэшнымі!

«ВОЛЬНАЕ ГЛЫБОКАЕ»
Незалежная рэгіянальная газета.
Заснавальнік: Уладзімір Скрабатун
Рэдактар: Галіна Сутула

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №1099, выдадзена Дзяржаўным Камітэтам Рэспублікі Беларусь па друку 25 верасня 1998 года

Газета выходзіць два разы на месяц. Аб'ём -- друкаваны аркуш. Друк афсетны. Падпісана ў друк 16 студзеня 2000 г. у 18-27

Меркаванні рэдакцыі і аўтара могуць не супадаць. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць і падбор матэрыялаў

Юрыдычны адрас: 211800, г. Глыбокае, вул. Маскоўская, 121

Тэлефон 2 37 54 (Галіна Сутула)

Наклад 1000 паасобнікаў

Адрас для допісаў: 211800, г. Глыбокае, вул. Валадарскага, 67

Надрукавана ў Наваполацкай узбуйненай друкарні: г. Наваполацк, вул. Блахіна, 26. Замова 765